

li.remissvar@regeringskansliet.se
li.rs.l.remisser@regeringskansliet.se

LRFs yttrande över kompletterande promemoria till betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

Landsbygds- och infrastrukturdepartementets diarienummer LI2025/01546.
LRFs diarienummer: 2025/9828

LRF har fått möjlighet att yttra sig över ovanstående promemoria och lämnar här våra synpunkter.

LRF är en partipolitiskt obunden intresse- och företagargenomsnitt för jord- och skogsbrukare samt delar av förädlingsindustrin. LRF arbetar för att skapa bättre förutsättningar och stödja medlemmarna i deras verksamheter.

LRF verkar för utveckling av företag och företagare med jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö som bas, så att de kan förverkliga sina ambitioner om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft.

- LRF är en medlemsstyrd organisation byggd på demokrati.
- Vi är 120 000 medlemmar, där varannan medlem är företagare.
- Vi är 11 000 förtroendevalda från hela Sverige.
- Tillsammans står vi för 4 procent av Sveriges BNP.

Sammanfattning

- LRF tillstyrker förslagen i promemorian.
- LRF anser att det är viktigt att uppköp och omsättning av beredskapslagringen inte påverkar marknaderna inom berörda sektorer.
- LRF anser att beredskapslagring är en viktig del i att bygga upp beredskapen, men måste kombineras med satsningar på att skapa robust inhemsk matproduktion även i fredstid.
- LRF anser att det är önskvärt att såväl enskilda lantbrukare som industriled kan bidra till lagringen.
- LRF förutsätter att förslagen inte förhindrar den nu påbörjade upphandlingen i norra Sverige.

Generella synpunkter på beredskapslagring

En stark och uthållig produktion i fredstid är en grundförutsättning för vår livsmedels- och energiberedskap. Beredskapsåtgärder måste också bygga på en förståelse för jordbrukssektorns interna beroenden mellan produktionsgrenar, dess struktur och kronologi. Den produktion och de värdekedjor vi har i fredstid bör utgöra grunden för livsmedelsberedskapen.

En flexibel mix av beredskapslagring av varor som kan användas i flera produktionsgrenar och satsningar på att säkra upp och i vissa fall starta upp, eller öka inhemsk produktion skapar en grund för att kunna styra om resurser inom lantbruket utan att i förväg begränsa beredskapsåtgärder till vissa sektorer eller regioner.

Beredskapslagring av insatsvaror, inklusive foder till animalieproduktionen, kan bidra till att produktionen i livsmedelskedjan kan fortsätta även under en bristsituation. Jordbruks- och livsmedelssektorn kan också bidra till lager av produkter och råvaror till humankonsumtion till befolkningens försörjning ifall brist på livsmedel uppstår. Här krävs dock ersättning för arbetet i samhällets tjänst samt avtal om ansvarsfördelning mellan stat och lagerhållare. LRF förutsätter att grunden är att lagerhållare ersätts för sina kostnader även om de kan konkurrensutsättas i en upphandling.

LRF ser också att det kan finnas ett behov av att underlätta etablering av kompletterande lagringskapacitet så att behoven inom beredskapslagring inte tränger ut lagringsbehov i ett normalläge på marknaderna för berörda varor. LRF ser också ett behov av lösningar med någon form av lagerersättning för utökade lager av insatsvaror på gård.

LRF har följande utgångspunkter om beredskapslagring av lantbruksprodukter och insatsvaror:

- Beredskapslager utöver dagens nivåer på gård är en samhällstjänst som lagerhållare behöver ha full ersättning för.
- Beredskapslager får inte vara marknadsstörande till exempel genom att stora volymer köps upp, omsätts eller frisläpps på ett sådant sätt att det påverkar marknaden i fredstid.
- Det ska vara frivilligt att ingå avtal om lagring.
- Man bör beakta såväl, insatsvaror spannmål för humankonsumtion och djurfoder.
- Både industriled och enskilda jordbruksföretag kan vara en del i ett lagersystem.
- För att enskilda jordbruksföretag ska kunna bidra kan det behöva beredas möjlighet för samlande aktörer att delta.

Om promemorians förslag:

LRF förutsätter att förslagen inte förhindrar den påbörjade upphandlingen om beredskapslagring i norra Sverige.

Det är bra att regeringens befogenheter är tydliga. Uppbyggnad och hantering av beredskapslager kommer dock att kräva ett långtgående samarbete med myndigheterna inom beredskapssektorn livsmedel och dricksvatten, samt de sektorer som ansvarar för nödvändiga förutsättningar för att lagren ska kunna nå konsument eller användare av insatsvaror som exempelvis transporter och energi / drivmedel.

Det finns fortfarande en otydlighet hur kalibrering ska ske mellan olika aktörer som kontrakterar lager (t ex mellan kommun och stat). LRF kan se att det skulle kunna ge upphov till oklarheter för företag som skulle kunna vara aktuella för att delta i flera olika nivåer av beredskapslagring och beredskapsavtal. Vi har svårt att bedöma om det endast är ett fåtal som skulle kunna drabbas eller om det är något som har potential att bli ett större problem.

LRF ser eventuellt att 3§ kan utesluta samlande aktörer. LRF anser att det är önskvärt att det är möjligt för flera lantbrukare att lämna ett gemensamt anbud.

LRF noterar att det eventuellt finns en felhänvisning i skrivningen om tystnadsplikt. Borde vara §13 i följande? ”8. av 12 § lagen (2026:000) om beredskapslagring i livsmedelskedjan, när det är fråga om uppgift om förhållanden av betydelse för att hantera fredstida krissituationer.”

LRF instämmer i ” Som nämnts är beredskapslagring en åtgärd som underlättar omställning. Att enbart beredskapslagring skapar inte uthållighet, utan en robust livsmedelsförsörjning behöver byggas upp brett. För närvarande pågår ett omfattande arbete med att stärka livsmedelsberedskapen. Andra viktiga delar i detta arbete är exempelvis framtagandet av investeringsprogram för förmågeutveckling inom beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten, som syftar till att öka företagets uthållighet och anpassningsförmåga, och arbetet med att se över möjligheterna att främja inhemsk produktion av insatsvaror (se regeringens livsmedelsstrategi 2.0 (LI2025/00646) s. 38–41). ” Beredskapslagring är en del i att bygga upp beredskapen men måste kombineras med satsningar på att skapa robust matproduktion även i fredstid.

Med vänliga hälsningar
LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Marie Törnquist
Näringspolitisk analytiker

Ulrika Dennerborg
Enhetschef
Samhällskontakter och samordning